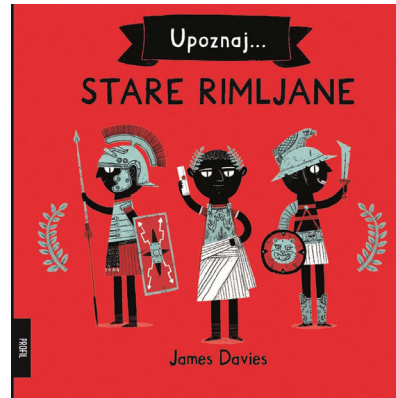

James Davies

Upoznaj stare Rimljane

Zagreb: Profil, 2019.

U malodušnosti koja se pogubno širi hrvatskom humanistikom čini se da smo odlučili baciti koplje u trnje i izvjesiti bijelu zastavu. Pod navalom robotike – sjetite se podjele malih robota koje su djeca trebala sastavljati u osnovnoj školi da postanu vrsni robotičari – te pred propagandom STEM područja (koje se reklamira, ali prilično bezuspješno) naši su dani odbrojani. Kad se tome pribroji i činjenica da je prisilni upravitelj Filozofskog fakulteta veterinar, gotovo da smo spremni zaplakati. Gase se katedre, nestaju studenti klasičnih jezika, akademski armagedon!

Kako li je kratko povijesno pamćenje. Slične smo argumente propasti (s izuzetkom veterinara kao dekana Filozofskog fakulteta, jer se to u mraku komunizma ipak nije moglo dogoditi!) mogli naći u oplakivanju humanistike u raznim vremenima, dajka, zbog različitih uzroka (u nekim je vremenima humanistika bila ostatak buržoaske malograđanštine, u drugima nepotreban teret udruženom radu, a u trećima naprosto suvišni trošak).

Ne susrećemo se dakle po prvi put s tim problemom, a i stekli smo u prošlosti i nekakva iskustva koja nam pomažu da se s njime nosimo.

U posljednjih smo pedesetak godina, a to spominjem kao svjedok, uvijek nalazili odgovore na sve pokušaje gušenja naše struke. I časopis *LATINA ET GRAECA* jedan je od tih odgovora. Okretanje jačanju nastave klasičnih jezika, posebno u osnovnim školama, isto je bio jedan od tih odgovora. Stvaranje zainteresirane publike, osobito setom naših seminara, također je odgovor na to.

Knjiga *Upoznaj stare Rimljane* Jamesa Daviesa, koju je zagrebački izdavač Profil objavio prošle godine, upućuje nas pak na još jedan segment publike kojem se ne obraćamo gotovo uopće, premda upravo on leži u temeljima svakog sustava: neki novi klinici...

A ti klinici, učenici početnih razreda osnovne škole, upravo su onaj dio publike koji još prihvaća razne zanimljive informacije otvorena srca, još je uvijek neutažene znatiželje, još nije inficiran zahtjevom da pazi na to čime će se baviti u životu, a uz to je – *nota bene* – još uvijek vjerni čitalac!

Knjiga koja je pred nama obraća se upravo njima!

No ponuditi knjigu toj publici izuzetno je zahtjevno jer tekst mora biti jednostavan, a ilustracija primjerena – i zanimljiva! – tim i takvim klincima. Knjiga *Upoznaj stare Rimljane* upravo je takva.

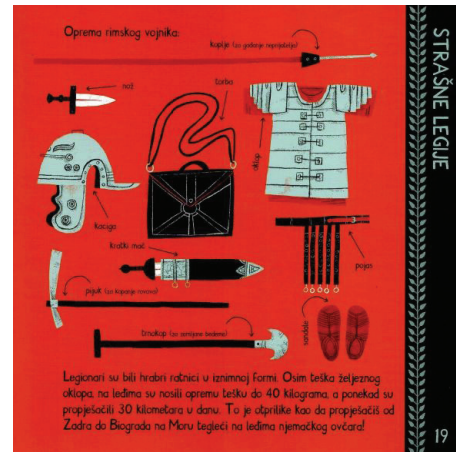
Tema je s druge strane silno složena: potrebno je s malo riječi i jednostavnom ilustracijom pokriti civilizaciju koja je Sredozemljem vladala pola milenija, a svoje širenje započela iz zabačenih zase-laka na rubu antičkog svijeta. Sadržaj dakle mora biti s jedne strane pojednostavljeni povijesni prikaz, a s druge slika jedne bogate i moćne kulture. Nimalo lagan zadatak koji je autor knjige James Davies odlično obavio!

Knjiga na šezdesetak stranica donosi 28 tema (a na kraju i jednostavnu *Lentu vremena Rimskog Carstva*) koje u desetak redaka teksta govore o pojedinim fenomenima rimske civilizacije. Započinje, dakako, dobrodošlicom: *Dobro došli u drevni Rim*, pa se preko teme *Nastanak Rima* polako okreće do tema o *Životu u rimskoj vojsci*, *Kućanstvu u starom Rimu*, *Stilu odijevanja*, *Veličanstvenim izumima*, *Vremenu za kupanje*, da samo spomenemo neke.

Teme pokrivaju sve segmente rimske svakodnevice, a nekoliko povijesnih poglavlja daju nužne povijesne okvire rimske države.

Tekstovi su vrlo jednostavni, no nimalo banalni. No ono što je posebno važno, ne patroniziraju klinge, već ih informiraju. Obraćaju im se kao ravnopravnim sudionicima u komunikaciji, neposredno, tako da knjiga „razgovara” sa svojim čitateljima. A oni je, kao sudionici u razgovoru, sigurno neće ispustiti iz ruku.

Sjajnom tekstu pridonosi i odlična ilustracija. Autor ilustracija ostao je nažalost anonimn, premda su njegove zasluge za knjigu velike. Knjiga naime nije ilustrirana fotografijama ruševina ili kompjuterski animiranim rekonstrukcijama, već crtežima kakve izrađuju klinci te dobi. I u

tom je smislu ova knjiga pravi mamac za čitanje, jer svakome omogućava da dopuni crtež – ne doduše u samoj knjizi, već na vlastitim papirima – vodeći se vlastitom maštom i vlastitim željama.

Knjiga je izvorno proizvedena u Velikoj Britaniji u kompaniji koja pripada švedskom konglomeratu Bonnier Publishing Group, a za hrvatsko izdanje prevela ju je Andrea Pongrac.

Izdavač, zagrebački Profil, kojem treba čestitati na izboru, objavio je u istoj biblioteci i kulture drugih naroda koje treba upoznati: Egipćana i najnovije, što nas posebno veseli, antičkih Grka.

A bude li pameti, možda će humanistička protuofenziva u ovakvim izdanjima pronaći svoju inspiraciju. Bar što se osvajanja najmlađih tiče.

Zlatko Šešelj